

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Voortgezet Onderwijs
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
1136997

Bijlagen
1

Datum

Betreft Meer maatwerk door het vernieuwde toezicht

Geachte heer, mevrouw,

Per 1 augustus 2017 vindt er een wijziging plaats in de manier waarop de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) toezicht houdt. Deze wijziging geldt voor alle instellingen in het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs, het (voortgezet) speciaal onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Omdat met het vernieuwde toezicht de verhouding tussen de inspectie en instellingen wijzigt, informeren wij u bij deze over de kernpunten. Wij willen u vragen om uw schoolleiders, de (gemeenschappelijke) medezeggenschap en het interne toezicht hierover te informeren. Het vernieuwde toezicht heeft immers mogelijk gevolgen voor uw interne informatievoorziening en de invulling van het interne toezicht.

Kernpunten

Het Nederlandse onderwijs is gemiddeld van hoog niveau. Het vernieuwde toezicht komt voort uit de ambitie om dit niveau te blijven verhogen. Bijvoorbeeld door scholen die voldoende presteren te stimuleren zich nog verder te verbeteren. Ook is in het vernieuwde toezicht de initiatiefwet 'Doeltreffender regeling van het onderwijstoezicht' van de Tweede Kamerleden Bisschop, van Meenen en Rog verwerkt, die op 1 juli 2017 in werking treedt.

Het uitgangspunt van het vernieuwde toezicht is dat de inspectie scholen die voldoende presteren meer ruimte en meer waardering geeft. De kern van het nieuwe toezicht bestaat uit de volgende punten:

1. Het toezicht sluit meer aan op de verantwoordelijkheid van het bestuur. U bent als bestuur tenslotte eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs op uw scholen.
2. De inspectie heeft meer aandacht voor uw eigen ambities en de wijze waarop de school die ambities realiseert. Het schoolplan krijgt hierin een centrale rol.
3. De inspectie maakt duidelijk onderscheid tussen wat moet (handhaving van bij wet geregelde deugdelijkheidseisen) en wat kan (stimulerende rol inspectie aan de hand van de eigen doelen van het bestuur).
4. Binnen het toezicht is ruimte om scholen te waarderen die meer dan de basiskwaliteit bieden. Naast 'zeer zwak', 'onvoldoende' en 'voldoende', kan een school ook 'goed' of 'excellent' zijn.

De belangrijkste wijzigingen zijn verder toegelicht in de bijlage die u bij deze brief vindt.

Ervaringen

De inspectie is vanaf oktober 2016 gestart met de implementatie van onderdelen van het nieuwe onderzoeks- en waarderingskader. Tot 1 augustus 2017 gebeurt dit uitsluitend bij scholen en besturen die hiervoor zijn geselecteerd en op vrijwillige basis mee willen doen. De inspectie beoordeelt scholen en opleidingen met eventuele risico's op basis van het huidige kader.

Ter voorbereiding op het vernieuwde toezicht zijn door de inspectie in de schooljaren 2014-2015 en 2015-2016 pilots uitgevoerd en zijn er veldraadplegingen geweest. Uit de evaluatie hiervan bleek dat besturen en scholen het vernieuwde toezicht over het algemeen als een verbetering ervaren. Ook zijn er enkele aandachtspunten naar voren gekomen. Zo vond een deel van de deelnemers het onderscheid tussen de wettelijke en niet-wettelijke elementen in het kader onvoldoende helder. De inspectie heeft dit vervolgens verder verduidelijkt.

Kansengelijkheid

De inspectie blijft kritisch reflecteren op de praktische doorwerking van haar instrumenten in de onderwijspraktijk en de consequenties daarvan voor andere onderwerpen, zoals gelijke kansen voor leerlingen. Toezicht mag voor scholen nooit reden zijn om onnodig risico's te mijden, kansen aan jongeren te onthouden of leerlingen te weigeren die extra ondersteuning nodig hebben. Met het vernieuwde toezicht kijkt de inspectie ook hoe scholen kansen bieden én realiseren. De inspectie zal monitoren wat de waardering 'goed' en het predicaat 'excellent' betekent voor de kansengelijkheid op scholen.

Tot slot

Meer informatie over het vernieuwde toezicht en wat dit voor scholen betekent, kunt u vinden op de website van de inspectie: www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/vernieuwd-toezicht. Ook geeft de inspectie onder andere via speciale nieuwsbrieven inzicht in hoe het vernieuwde toezicht er in de praktijk uit zal zien. Indien u vragen of opmerkingen heeft over het vernieuwde toezicht, kunt u hierover contact opnemen met de inspectie.

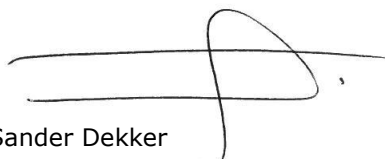
Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Sander Dekker

Het vernieuwde toezicht

Rol van besturen

Schoolbestuurders, schoolleiders en docenten werken aan voortdurende verdere verbetering van het onderwijs. Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit en de continuïteit van het onderwijs. Om deze reden heeft het bestuur een belangrijke rol in het vernieuwde toezicht.

In de praktijk betekent dit dat al het onderzoek van de inspectie begint bij onderzoek naar de bestuurlijke kwaliteitszorg en het financieel beheer van het bestuur. De inspectie voert met u, het bestuur, een startgesprek. U presenteert wat de status van het onderwijs is op alle scholen, hoe u zicht heeft op het onderwijs en hoe u stuurt. Daarna voert de inspectie bij een selectie van uw scholen een verificatieonderzoek uit. Door middel van dit onderzoek verifieert de inspectie de verstrekte informatie, en kijkt de inspectie wat het effect is van de sturing op kwaliteit. Om dit vast te stellen kan onder meer worden nagegaan of het beleid van het bestuur doorwerkt tot op het niveau van de leraren en de leerlingen/studenten.

Op bestuursniveau geeft de inspectie twee oordelen: over de 'Kwaliteitszorg en ambitie' en over het 'Financieel beheer'. Het eerste vierjaarlijks onderzoek zal nog geen eindoordeel over de 'Kwaliteitszorg en ambitie' van het bestuur bevatten.

De inspectie kan behalve een verificatieonderzoek ook een kwaliteitsonderzoek uitvoeren. Dit gebeurt bij scholen die op bestuursniveau risico's vertonen ten aanzien van het financieel beheer of waarvan het vermoeden bestaat dat zij onvoldoende kwaliteit bieden. Dit vermoeden kan voortkomen uit de reguliere monitoring door de inspectie, uit de expertanalyse ter voorbereiding van het vierjaarlijks onderzoek, of uit een verificatieonderzoek. Het kwaliteitsonderzoek moet antwoord geven op de vraag of er sprake is van wettelijke tekortkomingen en of de school dus voldoet aan basiskwaliteit.

Prominente rol schoolplan

In het vernieuwde toezicht heeft het schoolplan een prominente rol. Voor de eigen ambities van uw scholen vormt het schoolplan immers het vertrekpunt. U kunt zelf bepalen welke vorm het schoolplan heeft en wat de inhoud is van het schoolplan. Wel moet in het schoolplan in ieder geval aandacht zijn voor het onderwijskundig beleid, het personeelsbeleid en het stelsel van kwaliteitszorg.¹

Geen extra administratieve lasten

De inspectie blijft elke school iedere vier jaar bezoeken. Niet ieder bezoek zal echter een volledig verificatieonderzoek zijn. Uitgangspunt van het nieuwe toezicht is immers dat besturen en scholen die voldoende presteren minder werk en meer ruimte krijgen.

¹ Door het stelsel van kwaliteitszorg bewaakt en bevordert u de kwaliteit van het onderwijsleerproces en de leerresultaten. Meer specifiek vraagt de wet dat u door uw stelsel van kwaliteitszorg zorg draagt voor de ononderbroken ontwikkeling van leerlingen en de afstemming van het onderwijs op de voortgang in hun ontwikkeling.

Scholen stellen al veel informatie beschikbaar. Dit gebeurt bijvoorbeeld via het schoolplan, uw schoolgids, de website, Scholen op de kaart, en het Internet Schooldossier (ISD). De inspectie maakt gebruik van deze informatie, zodat het vernieuwde toezicht aansluit op de onderwijspraktijk en uw horizontale verantwoording. Ook zorgt dit ervoor dat het vernieuwde toezicht geen extra administratieve belasting betekent. Om die reden vraagt de inspectie voor de start van het onderzoek geen nieuwe documenten bij u op.

U kunt er zelf voor kiezen extra informatie te verstrekken, omdat deze informatie helpt bij het creëren van een goed beeld van het onderwijs op uw school. Dit is dan informatie die al aanwezig is, bijvoorbeeld in het kader van uw eigen kwaliteitszorg. U kunt hierbij denken aan de uitkomst van een collegiale visitatie of een strategisch beleidsplan. Het is nooit de bedoeling dat documenten voor de inspectie worden opgesteld.

Gedifferentieerde oordelen

De inspectie maakt duidelijk onderscheid tussen wat moet en wat kan. De inspectie handhaaft de naleving van de bij wet geregelde deugdelijkheidseisen en stimuleert de verbetering van de kwaliteit aan de hand van de eigen doelen van het bestuur.

De deugdelijkheidseisen bepalen of een school het oordeel 'voldoende', 'onvoldoende' of 'zeer zwak' krijgt. Daarnaast heeft u eigen ambities. Als u deze ambities in de praktijk realiseert, hoort u hiervoor de waardering te krijgen die u verdient. Als het bestuur een verzoek heeft ingediend voor een onderzoek bij een school die volgens hen de waardering 'goed' verdient, kunnen de bevindingen van de inspectie tot deze waardering leiden. Daarnaast kunnen goede scholen in het funderend onderwijs ook, op basis van een juryoordeel, het predicaat 'excellent' krijgen.² Een excellente school onderscheidt zich van andere goede scholen op een specifiek gebied, bijvoorbeeld door een innovatief en motiverend onderwijsaanbod of een onderscheidende aanpak bij een specifieke groep leerlingen.

De toekenning van de waardering 'goed' en uiteraard ook het predicaat 'excellent' betekent dat de inspectie minder intensief toezicht zal houden.

Wettelijke verankering oordeel 'zeer zwak'

Een andere wijziging in het vernieuwde toezicht, is het oordeel 'zeer zwak'. Dit oordeel wordt verankerd in de wet en geldt als besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Dit brengt met zich mee dat u de mogelijkheid krijgt om bezwaar en beroep in te stellen bij het oordeel 'zeer zwak'.

² Zie voor meer informatie www.excellentescholen.nl